

Ai nimănui: nici la sat, nici la oraș, nici domni, nici țărani. Așa sunt locuitorii periferiilor rurale și ai satelor înglobate în orașele țării, zone care, din punctul de vedere al echipării cu dotări și utilități edilitare, respectiv al ocupației și profilului social al rezidenților, rareori pot fi catalogate ca entități urbane. Deși normele legale (nerespectate) prevăd că „satelor aparținătoare orașelor li se aplică reglementările specifice mediului rural” (Ordonanța 53/2002), aceste surburbii nu sunt azi nimic altceva decât simple străzi ori cartiere urbane.

Problema are rădăcini vechi. Încă din evul mediu, orașele românești au avut un grad de urbanizare mai redus decât cel din vestul Europei, iar în anul 1930, doar 20% din populația țării trăia în mediul urban. După mutațiile violente din perioada războiului și apoi din cea stalinistă (Holocaust, naționalizare, reorganizare administrativă etc.), în „epoca Ceaușescu” s-a decis cuplarea agriculturii și industriei într-o mișcare ce a diminuat simțitor ponderea populației cu vechi rădăcini urbane, orașele ajungând să fie dominate de foștii țărani convertiți în muncitori, funcționari, angajați în servicii etc. Totodată, o mulțime de sate și-au pierdut bruma de autonomie, fiind înghițite de orașe sub titlul de „sate aparținătoare” ori, mai grav, au devenit simple străzi.

În acest mod, populația teoretic urbană a crescut de la 23,4% în 1948, la 52,5% în 1989, periferiile fiind pline de entități agricole de tip C.A.P. sau I.A.S. (cu tarlale, silozuri și grajduri) iar locuitorii acestora cu „buletin de oraș”, continuând să facă agricultură exact ca înainte și conservând practic aceeași mentalitate.

Perioada de degradare economico-socială din anii 1980 a dus la o nouă escaladare a ruralizării orașelor, mulți foști agricultori ajungând să cultive legume printre blocuri, ori să crească porci și găini în anexele vilelor antebelice primite ca repartiție de la P.C.R..

După prăbușirea industriei centralizate, suburbiile au devenit fie cartiere de vile de lux (precum Pipera-Voluntari), fie au rămas la stadiul de ulițe sătești, concomitent înregistrându-se o migrație accentuată înspre rural a multor orașeni nemulțumiți. În anul 2004 au avut loc ultimele mutații majore, când o serie de sate care nu dețineau nici un fel de infrastructură urbană au devenit, din pix, orașe.

Periurbanul, un concept inexistent în cadrul legislativ

Începând cu anul 2000, pentru a se diminua discrepanțele dintre vest și est, respectiv dintre sat și oraș, UE a început finanțarea României prin programul pre-aderare pentru dezvoltare rurală și agricultură SAPARD. Inițial s-a intenționat ca periferiile și satele orașenești să fie definite ca zone periurbane, concept care nu a mai fost însă legalizat, finanțările de tip rural fiind totuși acceptate în cazul unor capacități (ferme, fabrici etc.) existente în orașe și care urmau să fie modernizate.

Executivul instalat în 2004 (urmat de toate guvernele ulterioare) a negociat obedient cu Bruxelles-ul, refuzând să aplice Ordonanța 53/2002 și să rezolve problema periurbanului (probabil dintr-o jenă tipic autohtonă, deși tarlale cultivate există până și sub blocurile din marginea Berlinului). Astfel și după aderarea din 2007, România a rămas împărțită doar în spații rurale și urbane, milioanele de „băștinași” de pe ulițele noroioase din suburbii fiind echivalați cu locuitorii din centru, dar pierzând orice șansă de finanțare destinată „țăranilor”, fiind nevoiți să suporte întreaga birocrație orașenească (pe zi ce trece tot mai stufoasă) și obligați să se mulțumească doar cu un nivel ceva mai redus al impozitelor locale.

Dacă în Paris, un apicultor ori viticultor (în centrul metropolei franceze există 300 de familii de albine precum și o vie celebră) poate beneficia de orice tip de finanțare agricolă, pentru români grosul fondurilor UE vin prin Programul Național pentru Dezvoltare Rurală (P.N.D.R.) care, spre deosebire de SAPARD, exclude din start orice proiect cu „adresă de oraș”, chiar dacă este vorba despre „satele aparținătoare”!

Normal, în alte părți este cu totul altfel. Grecia acceptă că 58% dintre proprii locuitori trăiesc în mediul urban și 27% în periurban, iar în Germania raportul procentual este de 46 la 13. Conform clasificărilor Organizației pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (O.C.D.E., organism la care România dorește să adere), periferia urbană ca spațiu economic de tip rural este acceptată în UE de Cehia, Danemarca, Finlanda, Franța, Irlanda, Italia, Marea Britanie, Portugalia, Slovacia, Slovenia, Suedia și Ungaria. Pe baza standardelor europene s-a ajuns ca 98,4% din teritoriul eston, 92% din Luxemburg ori 91% din Malta să fie definit și finanțat ca spațiu rural. Vecinii bulgari și-au declarat ca fiind pur „rurale” un număr de 231 de orașe din totalul de 264 (surse

[aici](#)

și
[aici](#)
)!

România însă, deși este țara europeană cu cel mai ridicat număr de agricultori și cea mai subdezvoltată infrastructură, în condițiile în care a promis (până acum degeaba) că se va alinia standardelor O.C.D.E., continuă să aibă în acte doar orașeni puri (54% din populație, în 319 orașe), respectiv săteni puri (46%, în 2851 comune), locuitorii din periurban reprezentând 0%! Aceasta în condițiile în care țara noastră are 4,4 milioane de gospodării cvasi-țărănești, 3,85 milioane dintre acestea fiind declarate „exploatații agricole”- din care 2,6 milioane au suprafața de sub 1 ha, așa că nu beneficiază nici măcar de sprijin APIA! Ponderea exploatațiilor agricole în mediul așa-zis urban, respectiv în cel rural, rămâne deocamdată un mister, deoarece nu a fost luată în calcul la Recensământul General Agricol din anul 2010...

Cui îi pasă că într-unul din orașele noastre (Vișeu de Sus) doar 79,6% dintre locuințe sunt racordate la rețeaua electrică, iar asfaltul acoperă numai un sfert dintre străzi?! Ori că sute de case din periferiile sale nici măcar nu sunt accesibile ambulanțelor?!

Paranteză: dotarea SMURD-ului aproape că a atins ținta de opt elicoptere și două avioane (cât Ungaria, Bulgaria și Grecia la un loc!), aparate extrem de costisitoare și care pot opera doar în anumite condiții. De multe ori însă, din cauza factorilor meteo nefavorabili (respectiv a lipsei drumurilor de acces), pacienți care necesită transport urgent sunt recuperați inadmisibil de târziu. Țara are nevoie de mai multe ambulanțe 4x4 sau chiar 6x6, nu de noi și noi elicoptere, domnule Arafat!

Căruțe și biciclete

Un alt element al discriminării amărăților din periurban îl reprezintă legitimitatea căruțelor. În multe periferii orășenești circulă atelaje hipo care constituie mijloace de transport sau chiar de trai pentru proprietarii acestora. Înțeleptul stat român a găsit însă acest lucru ca fiind retrograd și rușinos, astfel că a trântit OUG 195/2002 (modificată în 2006), care-i pedepsește pe căruțașii

care intră pe drumurile naționale sau europene și în municipii, neținând cont de faptul că unele atelaje aparțin chiar orașenilor!

Același act legislativ le-a impus însă edililor să amenajeze în contrapartidă „drumuri destinate circulației animalelor și căruțelor”. Astfel, deși sunt prevăzute amenzi drastice precum și confiscarea atelajelor contravenienților, aceste măsuri punitive au fost anulate de către instanțe, în situațiile când s-a dovedit că edilii au „uitat” să amenajeze acele drumuri.

Nu mai rost să vorbim despre bicicliști, piste pentru biciclete și trotuarele străzilor periferice, acest subiect merită un material separat.

Prin alte colțuri de lume, lucrurile se prezintă altfel. Referitor la transport, trebuie știut că există localități unde accesul auto în sensul clasic este interzis, precum Zermatt, din Elveția, orașel cu doar 6.000 locuitori, dar care primește 3 milioane de turiști pe an și unde transportul se face exclusiv cu vehicule electrice, toate mașinile cohortelor de turiști fiind parcate la intrarea în localitate. Un caz și mai deosebit este cel al insulei Mackinac din SUA (cu 500 locuitori permanenți și 15 mii de turiști pe zi), unde transportul de-a lungul întregului an este permis numai cu bicicletele și cu trăsurile tractate de cai! Locul nu este singular în SUA, doar că în celelalte așezări, restricțiile se aplică doar pe durata sezonului turistic. V-ați putea imagina așa ceva în Sinaia ori la Mamaia?!

În timp ce autoritățile noastre se luptă cu căruțașii, haitele de câini maidanezi (mai deranjanți decât caii) proliferază atât în centrele orașelor, cât și în periferii. Și, în tot mai multe municipii, creșterea animalelor în intravilan este scoasă în afara legii. Nu m-ar surprinde dacă va urma, probabil, interzicerea cultivării de legume...

Normal, peste hotare este exact pe dos, conceptul de agricultură urbană câștigând tot mai mulți adepți (vezi

[aici](#)

un reușit proiect agro-zootehnic din orașul britanic Todmorden)...

Eliminarea atelajelor și a șeptelului din orașe merge în simultan cu multe alte constrângeri apărute în ultimii ani (majoritatea datorate discutabilelor norme UE): interzicerea cultivării cânepei, prohibiția pălincii, stoparea sacrificării tradiționale a porcilor etc. De la 1 ianuarie 2014, laptele „neconform” (muls manual și nerăcit în tancuri) este în afara legii.

Municipiul Sighetul Marmăției, sat de oameni gospodari

Pentru a ilustra concret situația orașelor cu periferii rurale întinse, am ales cazul următor. Vechea urbe maramureșeană a fost industrializată masiv după anul 1960, în paralel cu emigrarea evreilor care au supraviețuit Holocaustului și cu sosirea de la țară a unui mare număr de țărani convertiți peste noapte în muncitori, care s-au instalat fie în noile blocuri de locuințe, fie în case individuale – cazuri în care s-au mutat la oraș cu tot cu vacă, porc și găini. Așa s-a ajuns pentru prima dată ca animalele de fermă să fie crescute până și în centrul urbei (practică ce a supraviețuit la o scară redusă până azi).

Numărul gospodăriilor cu caracter rural din cartierele mărginașe (mai ales fostele sate Iapa, Valea Hotarului, Șugău, Cămara, Valea Cufundoasă și Lazu Baciului, desființate în 1968 și rebotezate „străzi”) se apropie de 2.000 și însumează peste 5.000 loc., echiparea acestora cu utilități fiind foarte redusă. În total, străzile municipiului au 183 km lungime, dintre care doar 55 km sunt asfaltate, restul fiind pietruite și de pământ. Numai „străzile” Iapa și Valea Hotarului (practic rețeaua de ulițe înguste și în pantă a celor două foste sate contopite) au împreună peste 30 km lungime! Rețeaua de apă potabilă are lungimea de 52 km (alți 20 km fiind în lucru), canalizarea – 45 km (alți 33 km sunt în lucru), iar cea de gaze naturale – 26 km (în final vor fi 70 km), ceea ce înseamnă că la finalul lucrărilor, nici măcar jumătate din rețeaua stradală nu va avea „privilegiul” să fie racordată la utilitățile de bază.

Privitor la modul de folosință al terenurilor, constatăm că din totalul de 13.536 ha, teritoriul agricol sighetean are 7.782 ha (arabil 1.430 ha, livezi 422 ha, fânețe 3.917 ha și pășuni 2.013 ha). La nivelul anului 2006, aici se cultivau 1.200 ha de teren, recoltându-se cca 9.600 t produse agricole (din care 4.800 t cartofi, 1.260 t porumb etc.), din livezi se recoltau 7.500 t fructe (grosul fiind transformat în cantități enorme de pălincă), iar de pe fânețele naturale și

Blestemul periferiilor rurale ale orașelor românești

Scris de Teofil Ivanciuc

Luni, 30 Decembrie 2013 11:27 - Ultima actualizare Luni, 30 Decembrie 2013 12:02

intensive se obțineau aproape 10 mii t fân. Efectivele de animale în gospodării numărau 3.050 porcine, 2.880 ovine, 1.620 bovine, 320 cai, 140 caprine, 1.000 iepuri de casă, 100 nutrii, 800 familii de albine și cca 28.000 păsări, iar producția de lapte de vacă se cifra la 44.500 hl/an

(surse

[aici](#)

,

[aici](#)

și

[aici](#)

).

Privind aceste date, nu putem conchide decât că municipiul Sighetul Marmăției este un sat de oameni gospodari! Urbea găzduiește regulat și cel mai mare târg de animale din regiune și, îmbucurător, o parte însemnată din produsele agricole, carnea sau laptele necesare consumului provin chiar din periferiile acesteia.

Cazul Sighetului este departe de a fi singular. Luați, ca exemplu, orașele Vișeu de Sus (cu 2.800 bovine, 5.500 ovine, 1.400 porcine și 600 cabaline), Săliștea de Sus (cu 5.000 ovine, 1.690 bovine, 1.200 porcine etc.), Năsăud (unde sunt 760 bovine, 960 porcine, 3.600 ovine, 13 mii păsări etc.), Râșnov (cu 55 mii păsări) sau Rupea (cu 10.500 ovine). În municipiul Brașov sunt 1.400 bovine și 178 mii păsări iar în municipiul Codlea, 917 mii păsări (!). Este cert că asemenea realități sunt comune tuturor orașelor țării atât doar că, în general, ariile urbane mai mici sau izolate prezintă un caracter agro-zootehnic mai pregnant.

Cifrele de mai sus duc la concluzia că oficialitățile care refuză oficializarea periurbanului și fac imposibilă finanțarea acestuia ca spațiu rural, sunt profund incompetente și nu fac altceva decât să-și saboteze proprii cetățeni. Starea reală de fapte este cunoscută la Bruxelles, chiar dacă nu este raportată ca atare (oare ce mai face Dacian Cioloș?).

Epilog provizoriu

În septembrie 2013, un număr de 24 de parlamentari au propus modificarea Ordonanței 53/2002, în sensul introducerii în spațiul rural a tuturor satelor aparținătoare orașelor și municipiilor precum și a tuturor localităților sub 25 mii locuitori (toate documentele sunt accesibile

[aici](#)

). Camera Deputaților a aprobat tacit proiectul, care a primit însă avize negative de la comisiile Senatului, procedura legislativă (botezată Legea 533/2013) nefiind încă încheiată.

Aparent generos, acest demers este incomplet, pentru că nici un fost sat ori periferie botezată azi „stradă” ori „cartier” și care aparține celor 70 de municipii cu peste 25 mii locuitori, nu va fi aparțină spațiului rural! Acestea vor rămâne în urban, deși în foarte multe cazuri corespund criteriilor de ruralitate stabilite de același proiect de lege (!): o proporție de maxim 75% dintre locuințe dotate cu apă curentă, maxim 55% dintre locuințe dotate cu baie și WC, ori străzi modernizate în proporție de maxim 60%. Este adevărat, pentru a se putea fi identificate precis zonele cu caracter rural, respectiv urban, trebuie analizat fiecare colț de municipiu în parte, ceea ce se pare că i-a deranjat atât de tare pe aleși încât au decis să omită total problema.

Iată un exemplu personal concret, care ilustrează absurdul noii legi: locuiesc într-un municipiu cu peste 25 mii locuitori, pe o stradă fără asfalt, apă, canal, conexiune Romtelecom sau rețea de gaze naturale (toate aceste utilități fiind la 2,5 km distanță), stradă cu doar 55 de case înșiruite pe 3 km, între două dealuri împădurite, pe care avem până și o stână permanentă de oi (!). Distanța până în centrul orașului este de 6,5 km, iar până la limita cu comuna următoare – doar 0,5 km. Situații identice se întâlnesc într-o mulțime de alte municipii: Baia Mare – cu „cartierele” (foste sate) Blidari, Firiza sau Valea Neagră, care se răsfire în inima munților vulcanici până la vreo 20 km de orașul propriu-zis (!), Suceava – cu „cartierele” Ițcani sau Burdujeni etc.

Deși, conform normelor O.C.D.E. (dar și normelor proiectului legii 533), asemenea cazuri îndeplinesc categoric criteriile de ruralitate, acestea vor rămâne simple străzi și cartiere de municipii, din lenea, confuzia creată în lege, ori din neștiința parlamentarilor, care parcă sunt debarcați de pe Lună și nu din circumscripții care includ de multe ori periferii precum cele de mai sus! Pe de altă parte, edilii municipiilor cu ulițe de pământ și toalete în fundul grădinii, continuă impasibili să taie panglici, în loc să-i pe urecheze parlamentarii locului...

Blestemul periferiilor rurale ale orașelor românești

Scris de Teofil Ivanciuc

Luni, 30 Decembrie 2013 11:27 - Ultima actualizare Luni, 30 Decembrie 2013 12:02

Situația dată impune fie completarea proiectului de lege (urmată de promulgarea urgentă), fie urbanizarea rapidă și reală a periferiilor municipiilor (aducându-se utilitățile și asfaltul la poarta fiecărei case), fie oferirea unei alternative viabile micilor agricultori anonimi care se luptă cu interdicțiile prin noroioasele „sate aparținătoare” și care privesc cu jind spre locuitorii din comune, care au măcar șansa de a putea accesa fondurile agricole (în perioada 2014-2020 vor fi alocate prin P.N.D.R. agriculturii și ruralului românesc peste 8 md. euro).

Ori, dacă nu se poate altfel, propun atunci ca toate periferiile municipiilor care urmează să rămână în mediul urban conform legii 533, să fie alipite de comunele cele mai apropiate, pentru a se elimina odată această discriminare scandaloasă!

AUTOR: TEOFIL IVANCIUC

SURSA:

contributors.ro